

BATASUN NAZIONALA ETA ESKUALDE KULTURAK BAT DATOZELA ESAN DU GOBERNUBURUAK

Hizkuntza Gutituen Ituna onartuko duela hitzeman du Jospinek

Hizkuntza eta Kultura Gutituen Euroituna sinatu eta berresteko, Gobernuak beharrezkoak diren neurriak hartuko dituela hitzeman zuen astearte arratsean Lionel Jospin lehen ministroak. Nicole Pery pozik agertu da horregatik.

Hür Gorostiaga / Baiona

«PLURALISMOAREN errespetu eta bultzatzeak, Frantziako eskualde hizkuntza eta kulturek gure ondare nazionalen duten ekarpena kontuan hartzea erran nahi du. Hori da Bernard Poignantek eman didan txostenaren funtsa eta ondorioa. Poliki-poliki martxan ezartzeko asmoa dudana proposamen horien artean, bat nabarmentzen da duen dimentsio sinbolikoarengatik: Gobernuak Europako Kontseiluko Hizkuntza eta Kultura Gutituen Ituna sinatu eta berresteko beharrezko neurriak hartuko ditu. Batasun nazionala eta eskualde kulturak elkarren artean antagoinistak zirela irudi zuen garaia gairiditurik dago», erran zuen hitzez hitz Lionel Jospinek Tourseko hitzaldian.

Frantziako Gobernuak heldu den hilabeteetan aitzinarazi nahi dituen erreformen berri eman zuen lehen ministroak, eta Estatuko bertze hizkuntzei buruzko adierazpena hauteskundearen erreformaren eta justiziaren erreformaren artean kokatu zuen pasarte laburrean.

Izan ere, joan den ekainean Bernard Poignant diputatu bretoi sozialistak Nicole Pery euskal diputatu sozialistak hasi zuen txostena bukatu eta Jospini helarazi zion. Jospinek, Guy de Carcassone legelariari eman zion, bertan agertzen ziren proposamenek galdegiten zituzten neurriak azter zitzen. Joan den abuztuaren bukaeran Carcassonek bere aburuak helarazi zizkion Jospini.

Carcassonek, bereziki, hizkuntza eta kulturen ezagutzeak Frantziako legedian izanzen dituen aldaketak zituen aztergai. Egun inolako ezagutzarik ez izatetik zein ezagutza motatara hel daitekeen, eta ea zer aldaketa —legean edo Konstituzioan— izanzen zen beharrezkoa. Momentuko Carcassonen txostena ezagutarazi ez bada ere, lehen ondorioak astearte arratseko adierazpenean agertu dira.

Heldu den egunetan, «Gobernuak hartuko dituen neurriak» noraino helduko diren egonen da ikusteko, ea euskarak ofizialtasunik izanzen duen ala ez, horrek ekarriko duen konstituzio aldaketarekin.

Nicole Peryk, berriz, —estatu idazkari bilakaturik txostena Poignaten eskutan utzi zuen berak—, «benetako satisfakzioa» agertu zuen lehen ministroak egindako adierazpenei buruz. «Kontent naiz, lehen ministroaren eskariz eskualde ezberdinekin nik diputatu gisa hasi eta

Euskararen ofizialtasuna eskatzeko Miarritzen egindako manifestazio bat.

ARTXIBOKOA

Bernard Poignantek segitu duen lanak ondorio baikorra izan duela», adierazi du Peryk.

Administrazioaraino heldu beharra • Frantziako gobernuburuak egin iragarpena begi onez badakusa ere, Hizkuntza eta Kultura Gutituen Euroituna lehenbailehen sinatzekoa dela oroita-

razi du Erramun Baxok, Euskal Kultur Erakundeko lehendakari eta euskararen legeztapenean lanean ari denak. Hala ere, Euroituna bat bakarra ez dela oroitarazi eta estatuek artikuluen artean hautaketa bat egiteko aukera dutela azpimarratu du.

«Administrazioaren atalari dagozkion artikulua izenpetzea

litzateke interesgarriena guretako. Gisa horretan, Administrazioan euskararen erabilpena sartzeko aukera litzateke».

Hala ere, Administrazioari dagozkion atalak izenpetzeak konstituzio aldaketa beharko lukeela uste du Baxokek, eta horretaraino helduko ez diren kezka agertu du.

Hizkuntz eskubideak = giza eskubideak

Erredakzioa/Donostia. - Hizkuntza Gutxitu edo Eskualdeetako Euro-pako Itunak euskara edo beste hizkuntza gutxituak erabiltzeko eskubideari giza eskubide baten ezagutza ematen dio. Horrezaz gainera, nazioarteko zuzenbide ezagutuaren parte da Euroituna, eta, beraz, hizkuntza gutxituek legezko babes zehatza dute nazioarteko zuzenbidean.

Ituna 1992. urtean erredaktatu zuten, eta urte hartan bertan onartu zuten Europako 21 herrialdek. Bozketa hartan Frantzia abstentitu egin zen.

Laster batean hasi ziren Europako herrialdeak ituna izenpetzen. Baina izenpetzeak baino askoz ere zailagoa gertatu zen Euroi-

tuna indarrean sartzeko nahitaezko urratsa egitea, bost herrialderen berrespina lortzea hain zuzen. Bostu urte luze igaro ziren baldintza hori lortu ahal izateko. Euroituna, azkenean, joan den martxoaren lehenean sartu zen indarrean.

Hizkuntzak zaintzeko, babesteko eta gartzeko printzipio orokorra aldarrikatzen du itunak. Nolanahi dela ere, testuak zehazten du itunaren ondorioek muga zehatz bat daukatela: Estatuaren burujabetasuna eta lurralde osotasunaren errespetua.

Euroitunaren atal garrantzitsuena neurri zehatzak proposatzen dituen da. Guztira, 99 aukera eskaintzen dira, zortzi ataletan banatu-

rik: hezkuntza, justizia, administrazioa eta zerbitzu publikoak, komunikabideak, kultura, bizitza ekonomiko eta soziala eta mugaz gaineko trukeak. Neurri horietatik guztietatik, berrespenean gutxienez 35 onartu behar dira, eta hezkuntza eta kultura ataletatik hiru behintzat aukeratu beharrekoak dira. Proposatzen diren neurriak ere mailaketa batekin agertzen dira, modu zabalago batean edo zehatzago batean aplikatzeko aukera izan dezan estatu bakoitzak.

Espainiak sinatua du Euroituna, baina, oraingoz, testua berresteko asmorik ez du agertu Madrilgo Gobernuak. Frantziak, aldiz, sinatu ere ez du

egin orain artean.

1996. urtean Alain Juppe orduko lehen ministroak Frantziako Estatu Kontseiluari galdetu zion era Euroituna onartzea Konstituzioaren aurkakoa litzatekeen. Kontseiluak baietz erantzun zuen, Konstituzioak bere bigarren artikuluan Errepublikako hizkuntza frantsesa dela diolako.

Nolanahi ere, erabaki hori ez zen loteslea, konstituzionaltasunari buruzko azken erabakia Auzitegi Konstituzionalari dagokiolako.

Herenegun egindako adierazpenetan, Jospinek azaldu zuen Gobernuak sina deza-keela ituna, baina berau berresteko Konstituzioa aldatu egin beharko litzatekeela. X

Plantillen errekurtsoa kentzeko eskatu dute sindikatuek PPrene egoitzen aurrean

■ *Mariscal de*

Ganterekin bilduko da gaur Intxaurraga

Erredakzioa / Bilbo

EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOKO (EAE) Justizia Administrazioako CCOO, UGT, LAB eta CSIF sindikatuak ordezkariek PPK hiru hiriburretan dituen egoitzen aurrean bildu ziren atzo eguerdian. Protesta ekintza horren bidez, Justiziako plantillen dekretuaren kontra Auzitegi Konstituzionalean aurkeztutako errekurtsoa ken dezala «exijitu» zioten Madrilgo Gobernuari.

Gaur ere antzerako protesta ekintzak egingo dituztela iragarri zuen Jose Garate CCOO sindikatuko kideak. Hain zuzen ere, Sabin Intxaurraga Jaurlaritzako Justizia sailburua gaur bertan bilduko da, Madrilen, Margarita Mariscal de Gante Justizia Ministroarekin. Ministroarekin izandako bileraren emaitzen berri emateko, bestalde, Intxaurraga arratsaldean sindikatuarekin bilduko da.

Bestalde, Justizia Administrazioako sindikatuek sinadurak biltzeari ekingo diote. Aldi berean, EAEko abokatu eta prokuradoreen laguntza bereganatzen saiatuko dira dekretuaren alde eta errekurtsoaren kontra azal daitezten.

Madrilgo Gobernuak errekurtitutako plantillen dekretuak 1.700 funtzionarioengana dauka eragina. Akordioa iazko martxoan hitzartu zuten Jaurlaritzak eta CCOO, UGT eta ELA sindikatuek. Ondoren, EAEko Auzitegi Nagusiaren eta Botere Judizialaren Kontseilu Nagusiko (CGPJ) oniritzia izan zuen. LAB eta CSIF sindikatuek akordioa onartu ez bazuten ere, bere egin dituzte mobilizazioak.

Bestalde, ELA sindikatua aterabide politikoaren alde agertu zen atzo igorritako prentsa agiri batean. Agirian jasotzen denez, «Jaurlaritzari serio konprometitzeko exijitu behar zaio. Negoziateta arduradun nagusien artean izan behar da, hau da, euskal Administrazioako langileen arduradun Ibarretxeren eta Aznarren artean. Jaurlaritzaren barruan areagotu egin behar da konpromezu eta bilerantzia maila, gure gaiak duen garrantzia izan dezan».

Sindikatu horrek gogor salatu du Madrilen jokabidea. «Aznarren gobernuak gehiegikeriaz eta lotsarik gabe erabiltzen du Auzitegi Konstituzionalean aurkeztutako errekurtsoa; izan ere, errekurtitu nahi dituzten dekretu edo akordioen eraginak bertan behera utzi edo geldiarazteko eskubidea duelako». X